

Міністерство освіти і науки України
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
Факультет землевпорядкування та туризму

Кафедра туризму



СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ЕКСКУРСІЙНА ТА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Рівень вищої освіти – Другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 24 Сфера обслуговування

Спеціальність – 242 Туризм і рекреація

Освітньо-професійна програма – «Туризм і рекреація»

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки – 1, семестр – 2

Компонент освітньо-професійної програми – вибіркова, професійної підготовки

Дні занять – відповідно до розкладу занять у ЛНУП

Консультації – онлайн і офлайн відповідно до графіку консультацій кафедри

Мова викладання – українська



ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Юлія Зіновіївна БОРУЦЬКА – кандидат геологічних наук, доцент кафедри туризму.

Контактна інформація:

Адреса: 80381, вул. Студентська, 2, м. Дубляни, Львівський район, Львівська область, кім. 45.

e-mail: borutska_yulya@ukr.net

Телефон: +380979478607

Викладачка з 17-річним досвідом, авторка та співавторка більше 130-ти публікацій, у тому числі 10-ох наукових праць, опублікованих у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science.

ID ORCID – 0000-0002-5040-8624

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58242077900>

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/31818102>

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=jPg9ZtwAAAAJ>

Основні навчальні курси, які веде викладачка: «Геопросторова організація туризму та рекреації», «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність», «Організація екологічного та сільського туризму», «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу», «Туристичне краєзнавство», «Курортна справа», «Сільський туризм», «Спеціалізований туризм», «Туризм на природоохоронних територіях».

Основні напрямки наукових досліджень: аналіз принципів геопросторової організації туризму та рекреації в Україні та світі; вивчення світового досвіду щодо раціонального використання природних ресурсів у контексті розвитку екотуристичного потенціалу; дослідження процесів екологізації традиційних видів туризму; встановлення причинно-наслідкових зв'язків виникнення та розвитку екологічного туризму, сільського зеленого туризму, інших альтернативних форм туристично-рекреаційної діяльності; з'ясування ролі туристично-рекреаційних ресурсів у природно-ресурсному потенціалі України; встановлення методологічних основ і запровадження безперервної екологічної освіти; оцінка впливу техногенезу на різні компоненти довкілля (природні води, ґрунти, атмосферне повітря, біорізноманіття).

Анотація курсу. На сучасному етапі, в умовах національного відродження України та боротьби за незалежність, екскурсійна діяльність у туристично-рекреаційній сфері нашої країни набуває особливого значення в контексті формування національно-патріотичної самосвідомості й історичної пам'яті українського народу та стає однією з дієвих форм вивчення минулого і пізнання сьогодення нашої держави, її політичного, соціального, культурного аспектів. А без цього, власне, неможливо забезпечити майбутнє становлення української нації.

Також, зважаючи на останні тенденції економічного розвитку, глобалізацію та інтеграцію України у світовий туристичний простір, особливі вимоги виникають щодо питань якісного екскурсійного обслуговування, туристично-рекреаційної діяльності у контексті сталого розвитку людства, тематичної

багатоплановості екскурсійних програм внутрішнього та міжнародного туризму. Ефективне здійснення екскурсійної та туристично-рекреаційної діяльності можливе лише за умови забезпечення даної сфери кваліфікованими фахівцями, підготовленими на основі поглиблених і вдосконалених навчальних програм упродовж усього освітнього процесу.

Під час вивчення курсу «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність» здобувачі вищої освіти розглядають зміст і категорійно-термінологічний апарат навчальної дисципліни; теоретико-методологічні основи та базові поняття туризмології, рекреалогії, екскурсології; вивчають основні складові екскурсії та види екскурсійних послуг у туристично-рекреаційній діяльності; засвоюють характерні елементи екскурсійної діяльності в туристично-рекреаційній індустрії та рівні організації екскурсійної роботи в сфері туризму та рекреації; аналізують технологію та технологічні етапи створення нової екскурсії в туристично-рекреаційній індустрії; опрацьовують методичні аспекти та технічні особливості проведення екскурсій; набувають професійних навиків і майстерності екскурсовода у сфері туризму та рекреації, вивчаючи попередній науково-методичний доробок щодо організації екскурсійної та туристично-рекреаційної діяльності; формують власне бачення щодо інноваційних аспектів і підходів до організації туристично-екскурсійної діяльності в Україні та світі.

У процесі навчання здобувачі вищої освіти повинні оволодіти як теоретичними основами дисципліни, так і отримати практичні навички щодо організації екскурсійної та туристично-рекреаційної діяльності, підготовки необхідної наукової та навчально-методичної документації. Також передбачається написання здобувачами вищої освіти рефератів, тез, статей, виконання фотовідеопрезентацій, проведення науково-дослідної роботи у контексті екскурсійної, туристичної та рекреаційної діяльності.

Навчальна дисципліна «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність» є вибірковою навчальною дисципліною, що належить до циклу професійної підготовки за освітньо-професійною програмою «Туризм і рекреація» спеціальності 242 Туризм і рекреація галузі знань 24 Сфера обслуговування, обсягом 4 кредити ЄКТС, яка викладається у 2 семестрі. Підсумковий контроль – залік.

Метою курсу «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність» є формування у здобувачів вищої освіти комплексної системи теоретичних знань, практичних умінь і гнучких навичок для планування, організації та реалізації усіх видів екскурсійної та туристично-рекреаційної діяльності у контексті розробки та проведення екскурсій, здійснення високопрофесійного туристично-екскурсійного супроводу та обслуговування туристів і рекреантів, застосовуючи різні методики екскурсійного процесу, зокрема й інноваційні, як елементи професійної майстерності гідів і екскурсоводів у контексті туристично-рекреаційної діяльності.

Завданнями курсу є:

✓ ознайомлення здобувачів освіти зі змістом і категорійно-термінологічним апаратом навчальної дисципліни «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність»;

- ✓ вивчення теоретико-методологічних основ і базових понять туризмології, рекреалогії, екскурсології;
- ✓ з'ясування основних складових екскурсії та видів екскурсійних послуг у туристично-рекреаційній діяльності;
- ✓ аналіз характерних елементів екскурсійної діяльності (педагогіки, психології та логіки) в туристично-рекреаційній індустрії;
- ✓ висвітлення рівнів організації екскурсійної роботи в сфері туризму та рекреації;
- ✓ характеристика нормативно-правових і програмних документів загальнодержавного рівня, які регулюють екскурсійну та туристично-рекреаційну діяльність;
- ✓ опрацювання технології та технологічних етапів створення нової екскурсії в туристично-рекреаційній індустрії;
- ✓ засвоєння методичних аспектів та технічних особливостей проведення екскурсій;
- ✓ формування професійних, організаторських, комунікативних, аналітичних здібностей і майстерності екскурсовода у сфері туризму та рекреації;
- ✓ прогнозування шляхів розвитку екскурсійної справи як складової туристичного продукту;
- ✓ генерування власного бачення щодо інноваційних аспектів і підходів до організації туристично-екскурсійної діяльності в Україні та світі;
- ✓ усвідомлення важливої ролі «hard skills» і «soft skills» у професійній діяльності гідів та екскурсоводів.

Формат курсу: проведення лекційних, практичних занять, консультацій, виконання завдань для самостійної роботи, презентація власних наукових досліджень у формі практичних робіт під час аудиторного освітнього процесу, а також написання тез, статей, виступи з доповідями на круглих столах, семінарах, конференціях для кращого розуміння та поглибленого вивчення тем у контексті навчальної дисципліни «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність».

Зважаючи на обставини непереборної сили (карантинні обмеження, спричинені пандемією COVID-19 та введення воєнного стану в Україні), освітній процес може здійснюватися у дистанційному (змішаному) режимі, у синхронно-асинхронній формі, з використанням платформ Zoom, Moodle, Microsoft Teams, Google Meet, Viber.

Навчальний контент

Назва теми	Результати навчання
Тема 1. Вступ до дисципліни «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність», її зміст і категорійно-термінологічний апарат	Знати: <ul style="list-style-type: none"> – зміст і категорійно-термінологічний апарат навчальної дисципліни «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність»; – теоретико-методологічні основи і базові поняття туризмології, рекреалогії, екскурсології; – зміст поняття «екскурсія» та види екскурсійних послуг у туристично-рекреаційній діяльності; – характерні особливості та загальні вимоги щодо
Тема 2. Поняття	

«екскурсія» та види екскурсійних послуг у туристично-рекреаційній діяльності	екскурсійного продукту в туристично-рекреаційній сфері; – особливі педагогічні, психологічні, логічні елементи екскурсійної діяльності; – нормативно-правові і програмні документи, регулюючі екскурсійну та туристично-рекреаційну діяльність; – організаційні принципи екскурсійної роботи в сфері туризму та рекреації;
Тема 3. Характерні елементи екскурсійної діяльності в туристично-рекреаційній індустрії	– особливості технології та технологічні етапи створення нової екскурсії в туристично-рекреаційній індустрії; – методику та техніку проведення екскурсій; – вимоги до професійних навиків екскурсовода та шляхи підвищення його майстерності в туристично-рекреаційній сфері;
Тема 4. Рівні організації екскурсійної роботи в сфері туризму та рекреації	– роль «hard skills» і «soft skills» у професійній діяльності гідів та екскурсоводів; – інноваційні аспекти і підходи до організації туристично-екскурсійної діяльності в Україні та світі. Вміти:
Тема 5. Технологія та технологічні етапи створення нової екскурсії в туристично-рекреаційній індустрії	– застосовувати на практиці професійну термінологію, засвоєну під час курсу «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність», зокрема базові поняття туризмології, рекреалогії, екскурсології; – використовувати елементи педагогіки, психології, логіки в екскурсійній діяльності, туристично-рекреаційній сфері;
Тема 6. Методичні аспекти та технічні особливості проведення екскурсій	– обґрунтовувати своє бачення за допомогою словесних, наочних і практичних методів роботи з екскурсантами; – аналізувати нормативно-правову документацію у контексті екскурсійної роботи в туристично-рекреаційній індустрії; – створювати (проектувати) нові екскурсії, туристичні маршрути, екологічні стежки;
Тема 7. Професійні навички та майстерність екскурсовода у сфері туризму та рекреації	– визначати на місцевості екскурсійні об'єкти, володіючи інформацією про природні, історико-культурні, інфраструктурні туристично-рекреаційні ресурси; – проводити різні види екскурсій, використовуючи весь туристично-рекреаційний потенціал території; – втілювати невербальні засоби комунікації в екскурсіях;
Тема 8. Інноваційні аспекти та підходи до організації туристично-екскурсійної діяльності в Україні та світі	– диференційовано підходити до екскурсійного обслуговування, особливо у випадку роботи з інклюзивними (маломобільними) групами туристів; – послуговуватися на практиці, у професійній діяльності, базовими та гнучкими навичками «hard skills» і «soft skills»; – запроваджувати інноваційні форми, методи, ІТ-технології в екскурсійній роботі.

Формування програмних компетентностей

Перелік обов'язкових компетентностей	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності. ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних

	<p>робіт.</p> <p>ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p>СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.</p> <p>СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.</p> <p>СК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.</p> <p>СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.</p> <p>СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.</p> <p>СК8*. Здатність усвідомлювати необхідність навчання протягом всього життя, зокрема володіти досвідом формальної, неформальної та інформальної освіти, а також підвищення кваліфікації.</p> <p>СК9*. Здатність аналізувати стан, прогнозувати зміни та раціонально використовувати туристично-рекреаційний потенціал в умовах глобалізаційних викликів.</p>

Програмні результати навчання

<p>РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.</p> <p>РН2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.</p> <p>РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.</p> <p>РН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проєктувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.</p> <p>РН7. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.</p> <p>РН9. Розробляти та реалізовувати проєкти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.</p> <p>РН10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.</p>

PH13*. Вміння володіти основами педагогічної майстерності та використовувати «hard skills» і «soft skills» під час розробки конкурентоздатного продукту у сфері туризму та рекреації.

PH14*. Організовувати використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду в туристично-рекреаційній сфері на засадах сталого розвитку.

PH15*. Аналізувати причинно-наслідкові зв'язки функціонування екологічного, сільського та інших форм і видів зеленого туризму та прогнозувати умови їх розвитку.

* Спеціальні (фахові) компетентності та результати навчання, запропоновані кафедрою туризму Львівського національного університету природокористування

Перелік «м'яких навичок» (soft skills), необхідних для фахівця екскурсійної та туристично-рекреаційної сфери

«М'які навички» (soft skills)	Обґрунтування
Комунікабельність	Уміння активно комунікувати, налагоджувати нові контакти, плідно взаємодіяти з оточенням, які проявляються як в освітньому середовищі, так і на робочому місці майбутнього фахівця екскурсійної та туристично-рекреаційної галузі.
Невербальні елементи комунікації	Уміння підсилювати жестами, мімікою, поставою розумне та стисле висловлювання своїх думок, які набуваються та проявляються, до прикладу, як під час захисту практичних робіт у розрізі дисципліни, виступів на конференціях, так і у процесі майбутнього працевлаштування екскурсиводом чи гідом, веденні екскурсійної та туристично-рекреаційної діяльності.
Креативність	Уміння творчо, інноваційно, ефективно продукувати нові ідеї, яке проявляється у залученні нових підходів і створенні успішного туристично-екскурсійного продукту на ринку туристично-рекреаційних послуг.
Відповідальність	Уміння свідомо ставитись до вимог, обов'язків, завдань, правил як освітнього процесу, які набуваються та проявляються під час відвідування занять, виконання практичних завдань, самостійної роботи, так і у майбутньому щодо виконання професійних обов'язків у туристично-екскурсійній сфері.
Дисциплінованість	Уміння дотримуватись правил роботи та норм поведінки під час аудиторної, самостійної роботи у розрізі дисципліни, на робочому місці, вчасне виконання усіх завдань або відчуття необхідності пояснити «форс-мажорні» обставини щодо невчасного виконання завдання перед замовником на ринку рекреаційних і туристично-екскурсійних послуг.
Робота в команді	Уміння ефективно працювати у групі людей над вирішенням конкретних задач, які проявляються як під час освітнього процесу, так і надалі, під час роботи у колективі, обговоренні нових ідей, створенні спільного туристичного продукту.
Критичне мислення	Уміння аналізувати ситуацію, що склалася, робити корисні висновки та коригувати поведінку відносно середовища чи оточення, яке проявляється як під час обговорення нової теми у розрізі дисципліни, так і під час запровадження інновацій в екскурсійній і туристично-рекреаційній сфері.
Емпатія	Уміння відчувати, розуміти та аналізувати почуття й емоції інших людей, яке проявляється у роботі з екскурсійними групами, до прикладу, під час проведення екскурсії для інклюзивних категорій туристів.

Лідерство	Уміння планувати, приймати рішення, заохочувати, організувати, розвивати, спрямовувати діяльність людей на досягнення певної мети, яке проявляється через здатність переконувати, створювати та продавати інноваційні, конкурентоздатні екскурсійні послуги у сфері туризму та рекреації.
Стресостійкість	Уміння, що проявляється за умови «форс-мажорних» обставин (карантинні обмеження, спричинені пандемією Covid-19 та введення воєнного стану в Україні) у здатності пошуку нових ринків, збереженні туристичного бізнесу, колективу працівників, роботи за новими правилами.
Самопрезентація	Уміння подати себе із найкращої сторони як екскурсовода чи гіда, до прикладу, перед туристичною групою, з намірами на створення позитивної думки про себе, що є вкрай важливим за умови роботи у туристично-екскурсійній сфері.

Організація, форми та методи навчання

Основними формами організації освітнього процесу під час викладання дисципліни «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність» є лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів. Зважаючи на обставини непереборної сили, весь навчальний контент в електронній формі повинен розміщуватись на платформі для дистанційного навчання Moodle.

У процесі навчання здобувачів вищої освіти з використанням інтерактивних технологій, онлайн-платформ проводяться різні види лекцій, зокрема лекції-бесіди (діалог з аудиторією), лекції-дискусії, проблемні лекції, лекції-консультації, лекції-прес-конференції. Під час лекційного заняття відбувається як виклад теоретичного матеріалу у розрізі навчальної дисципліни, так і вільний обмін думками в інтервалах між підтемами, з'ясування проблемних питань, підсумки з використанням евристичної бесіди чи невелика дискусія з висновками викладача. Також, до освітнього процесу залучаються стейкхолдери туристично-рекреаційної галузі, майбутні роботодавці – фахівці-практики, представники органів державної виконавчої влади, керівники туристичних агенцій, готельно-ресторанного бізнесу, структур природно-заповідного фонду (лекції-прес-конференції, гостьові заняття).

Під час практичних занять здобувачі освіти під керівництвом викладача, шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань згідно теми, у вигляді презентацій, рефератів і доповідей, закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни, набуваючи умінь та навичок їхнього практичного застосування. Форми проведення: робота у міні групах, «мозковий штурм», моделювання ситуацій, презентація, ділова гра, Практичні заняття включають: попередній контроль знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їхнім обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їхню перевірку, оцінювання.

Всі форми самостійної роботи, направлені на поглиблення і закріплення знань здобувача освіти, розвиток практичних та аналітичних навичок з проблем навчальної дисципліни під час її освоєння, виконання індивідуальних завдань та науково-дослідної роботи, забезпечуються відповідною навчально-методичною літературою.

Розрахунок остаточної оцінки за курс

Підсумкова оцінка з освітнього компонента «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність» виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до **Положення про критерії оцінювання знань та вмінь студентів Львівського національного університету природокористування**: <http://surl.li/ljjua>

Теми дисципліни та види оцінювання	Кількість балів (практичні заняття, усне опитування, тести)
Тема 1. Вступ до дисципліни «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність», її зміст і категорійно-термінологічний апарат	10
Тема 2. Поняття «екскурсія» та види екскурсійних послуг у туристично-рекреаційній діяльності	12
Тема 3. Характерні елементи екскурсійної діяльності в туристично-рекреаційній індустрії	14
Тема 4. Рівні організації екскурсійної роботи в сфері туризму та рекреації	14
Тема 5. Технологія та технологічні етапи створення нової екскурсії в туристично-рекреаційній індустрії	12
Тема 6. Методичні аспекти та технічні особливості проведення екскурсій	14
Тема 7. Професійні навички та майстерність екскурсовода у сфері туризму та рекреації	14
Тема 8. Інноваційні аспекти та підходи до організації туристично-екскурсійної діяльності в Україні та світі	10
РАЗОМ за курс	100 балів

Академічна політика курсу

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу. Усі види робіт з навчальної дисципліни необхідно виконати і захистити у вказані терміни. Організація та проведення навчального процесу в університеті регулюється **Положенням про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті природокористування**: <http://surl.li/hlwmk>

Здобувачі, які пропустили заняття з поважної причини, відпрацьовують їх у додатковий час згідно графіка консультацій викладача. Роботи, які здаються і захищаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (80 % від можливої максимальної кількості балів). Перескладання проміжних модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Процедура відпрацювання пропущених занять регулюється **Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського**

національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять: <http://surl.li/ljkqg>

Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Здобувачам варто бути толерантними, поважати чужу думку. Заперечення необхідно формулювати в коректній формі. Не допускаються підказування і списування під час здачі самостійних робіт і проміжного контролю, копіювання вирішених завдань іншими особами. Мобільні пристрої під час проведення аудиторних занять дозволяється використовувати лише з дозволу викладача. Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі **Положення про академічну доброчесність у Львівському національному університеті природокористування:** <http://surl.li/lbrqf>

Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. В університеті діє чітка процедура антиплагіатної перевірки, що регулюється **Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Львівському національному університеті природокористування за допомогою антиплагіатної інтернет системи (програмно-обчислювального комплексу) StrikePlagiarism:** <http://surl.li/lbqae>

Епідемія коронавірусу та російсько-українська війна стали випробуванням для освіти, тому під час освітнього процесу активно проводиться дистанційне навчання з використанням різноманітних платформ для виготовлення цифрового навчального контенту та онлайн взаємодії, зокрема: платформа Moodle, платформи Google Classroom, Zoom, Google Hangout Meet, Skype, Viber. Політика щодо умов організації освітнього процесу в умовах пандемії регулюється **Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу в умовах пандемії, зумовленої COVID-19 у Львівському національному університеті природокористування:** <http://surl.li/lbuxt>

Методичне забезпечення

1. Боруцька Ю. З. Екскурсологія : методичні рекомендації для виконання практичних робіт студентами факультету землевпорядкування та туризму спеціальності 242 Туризм РВО Магістр. Львів : Львівський національний аграрний університет, 2021. 35 с.

2. Боруцька Ю. З. Екскурсологія : методичні рекомендації для самостійного вивчення курсу, виконання контрольних робіт та навчально-аудиторної роботи студентами Навчально-наукового інституту заочної та післядипломної освіти спеціальності 242 Туризм РВО Магістр. Львів : Львівський національний університет природокористування, 2022. 76 с.

3. Боруцька Ю. З. Практикум із методики створення еколого-туристичних стежок і маршрутів (з елементами сільського зеленого туризму) : навч.-метод. посіб. Екологічний коледж Львівського національного аграрного університету. Львів, 2020. 166 с.

4. Кальна-Дубінюк Т. П., Локутова О. А., Скляр В. Г., Рибак С. Б., Боруцька Ю. З., Чайковська А. Б. Започаткування власної справи у сільському зеленому туризмі (сільська гостинність) : орієнтовна програма для початківців і підприємців. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2020р. 26 с.

Перелік використаних і рекомендованих літературних джерел, нормативно-правових актів, інформаційних ресурсів

Основні літературні джерела

1. Бабарицька В. К., Короткова А. Я., Малиновська О. Ю. Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2007. 464с.
2. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2009. 489 с.
3. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посіб. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с.
4. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр навч. л-ри, 2019. 178 с.
5. Гуменюк Г. М. Екскурсологія: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 82 с.
6. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, В. О. Негодченка. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
7. Історія екскурсійної діяльності в Україні : навч. посіб. / В. К. Федорченко, та ін. Київ : Кондор, 2010. 166 с.
8. Леоненко Н. А. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. Харків : НУЦЗУ, 2019. 167 с.
9. Мальська М. П. Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму : підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 244 с.
10. Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг: навч.-метод. посіб. Одеса : Астропринт, 2011. 216 с.
11. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
12. Поколодна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
13. Словник-довідник: туризм і природно-рекреаційний потенціал / Грановська В. Г., Морозов О. В., Крикунова В. М., Морозова О. С. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 108 с.

Додаткові літературні джерела

1. Боруцька Ю. З. Сталі форми туристично-рекреаційної діяльності як інструмент екологізації свідомості соціуму. *Туризм в Україні: виклики та відновлення* : зб. матеріалів Міжнародного туристичного форуму. Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, 21–22 березня 2023 року. К. : КНЕУ, 2023. С. 202–204.
2. Боруцька Ю. З., Дудяк Р. П., Бугіль С. Я. Формування екоосвідомості студентської молоді крізь призму екологізації туризму. *Екологічні науки : науково-практичний журнал* / Головний редактор О.І. Бондар. К. : ДЕА, 2020. № 6 (33). С.138–144.
3. Боруцька Ю., Крупа О., Стойко Н. Шляхи еволюції агротуристичних кластерів як перспективного напрямку розвитку туристичної сфери та сільського господарства. *Аграрна економіка*. 2021. Т. 14. №3-4. С. 64-73

4. Боруцька Ю.З., Крупа О.М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у контексті підготовки фахівців туристично-рекреаційної сфери. *Basics of learning the latest theories and methods : the 9th International scientific and practical conference (March 07 – 10, 2023) Boston, USA. International Science Group. 2023. P. 454–458.*

5. Боруцька Ю., Крупа О. Теоретично-практичні аспекти проектування екологічних стежок на землях рекреаційного призначення. *Використання й охорона земельних ресурсів: актуальні питання науки та практики : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 3 березня 2022 року. Львів, 2022. С. 8–10.*

6. Боруцька Ю. З. Нівелювання освітнього теоретично-практичного бар'єру у системі «екологічна свідомість-екологічний туризм». *Філософсько-психологічні аспекти духовності сталого розвитку людства : зб. тез VII Міжнар. наук.-практ. конф., 20 квітня 2022 р. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С. 32-36.*

7. Боруцька Ю. З. Сільський зелений туризм – як один із особливих різновидів альтернативного туризму та рекреації в Україні. Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації : IX Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Київський національний університет культури і мистецтв», 14-15 квітня 2022 р. С. 82-86.

8. Боруцька Ю. З., Стойко Н. Є. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму на заповідних територіях України. *Актуальні проблеми формальної і неформальної освіти з моніторингу довкілля та заповідної справи : зб. тез доп. I Міжнар. Інтернет-конф. (м. Харків, 26 лютого 2021 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 21–24.*

9. Боруцька Ю. З., Рибак С. Б. Роль природних ресурсів Західного регіону України щодо розвитку туристично-рекреаційного потенціалу та курортної справи. *Topical issues of modern science, society and education : the 2 nd International scientific and practical conference (September 5-7, 2021). SPC «Sci-conf.com.ua», Kharkiv, Ukraine. 2021. P. 266–272.*

10. Боруцька Ю. З., Рибак С. Б. Важливість природної та історико-культурної туристичної спадщини у процесі розвитку сільського зеленого туризму. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути : тези доп. III Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф., 11-12 серпня 2021 р. Дніпро, Україна, 2021. С. 254–256.*

11. Боруцька Ю. З., Рибак С. Б. Туристичні ресурси та природно-заповідний фонд Самбірського району в Українських Карпатах. *Інноваційні наукові дослідження в науці та практиці : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 11 серпня 2021 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2021. С. 6–9.*

12. Боруцька Ю. З., Дудяк Р. П. Особливості туристично-екскурсійного потенціалу регіонів України (на прикладі Одеської області). *The XI International Science Conference «Theoretical approaches of Fundamental Sciences. Theory, Practice and prospects», April 26-28, 2021, Geneva, Switzerland. P. 271–273.*

13. Гуштан К. В., Боруцька Ю. З., Божук Т. І. Формування у студентів спеціальності 242 «Туризм» досвіду практичної організації екологічних турів на природоохоронних територіях. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В.*

Тимошенка. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. Випуск 5К(134) 21. С. 181–187.

14. Гуштан К., Боруцька Ю., Рибак С. Національно-патріотичне виховання як невід’ємна складова при проведенні навчальних практик для студентів спеціальності 242 Туризм. *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. Зб. наук. праць. Дніпро : Середняк Т. К., 2022. С. 277–284.

15. Гуштан К., Боруцька Ю., Рибак С. Актуальність і важливість проведення навчальної практики «Екологічні маршрути» для студентів спеціальності 242 «Туризм». *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. Збірник наукових праць. Дніпро : Середняк Т. К., 2021. С. 408–413.

16. Живко З. Б., Боруцька Ю. З., Рій М. М. Чинники розвитку сільського зеленого туризму в Україні. *Економіка та суспільство*, 25/2021. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-25>.

17. Крупа О., Боруцька Ю. Мілітарний туризм як сучасний напрям розвитку туризму в Україні. *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід* : матеріали XVI Міжнар. наук. конф. Львів, 2022. С. 145–149.

18. Сокол Т. Г., Плиська І. І. Інноваційні способи і форми екскурсійної діяльності на ринку туристичних послуг України. *Вчені записки Університету «КРОК»*. Випуск 47. 2017. С. 166–170.

19. Borutska Y., Sereda N., Manko A., Kozlovskiy Y., Tkachenko T., Poltavskaya O. (2021). Tourism industry in the European Union countries. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. Special Issue no.: 11/02/XXII. (vol. 11, issue 2, special issue XXII.). P. 148–154. <http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110222/PDF/110222.pdf>. (*Web of Science*).

20. Borutska Yu., Srivastava Pankaj, Getman I., Holovach T., Muzyka S. Peculiarities of the flysch formation of the Ukrainian Carpathians and their influence on the formation of fresh waters of the basin. *Scientific foundations of solving engineering tasks and problems: collective monograph*. Boston : Primedia eLaunch, 2021. P. 211–217. (758 p.). Available at : DOI- 10.46299/ISG.2021.MONO.TECH.II. URL: <https://isg-konf.com/uk/scientific-foundations-of-solving-engineering-tasks-and-problems-technical-sciences-ua/>.

21. Borutska Y. Z., Rybak S. B. Realities and prospects of tourism development in the territory of the Chernobyl radiation and ecological biosphere reserve. *Актуальні проблеми науки, освіти і суспільства в Україні та світі* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 29 вересня 2022 р.). Полтава : ЦФЕНД, 2022. С. 45–47.

22. Borutska Y., Zhyvko Z., Ruda I., Martyn O., Prokopyshyn O. The use of various internet technologies in the activities of tourism enterprises. *The IV International Science Conference «Science, theory and practice»*, October 12–15, 2021, Tokyo, Japan. P. 465–467.

23. Borutska Yu., Krupa O., Stoiko N. Prospects for the development of agro tourist clusters in Ukraine. *Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій* : матеріали XXII Міжнар. наук.-практ. форуму, 5–7 жовтня 2021 року: у 2 т. Том 1. С. 22–26.

24. Davydova O., Tomalia T., Prylepa N., Hryzovska L., Borutska Y. (2022). Features of State Regulation of the Hotel and Restaurant Business in the Digital Economy. Vol. 22 No. 9 pp. 69-74. http://paper.ijcsns.org/07_book/202209/20220911.pdf. (*Web of Science*).

25. Hnat, G., Ivanochko, U., Solovii, L., Petrenko, Y, Borutska, Y. (2022). Features of the Architecture of Tourism and Tourist Complexes. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, Vol. 22, No. 9, September 2022. Pp. 117–122. http://paper.ijcsns.org/07_book/202209/20220918.pdf. (*Web of Science*).

26. Kopytko M., Grabar N., Storozhuk O., Borutska Y., Doroshenko T. (2022). Influence of Negative Factors of War: Economic, Legal, Regional and Environmental Aspects. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. Vol. 22. No. 6. pp. 13-18. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.6.3>. (*Web of Science*).

27. Krupa O., Panchenko V., Dydiv I., Borutska Y., Shcherbatiuk N. (2022). Information and Communication Technologies for the Innovative Development of Tourism Training in the Context of COVID-19. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.22 No.1, January 2022. pp. 262-268. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.1.36>. (*Web of Science*).

28. Marchenko, O., Guk O., Borutska, Y., Pacheva, N., Zaichenko, V. (2023). Ensuring sustainable development of the enterprise during the transition to industry 5.0. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 18, No. 4, pp. 1149–1154. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180418>. (*Scopus*).

29. Olenych I., Gontar Z., Borutska Y. (2021). The system of managing the pedagogical process of training students-specialists in the tourism sector in the conditions of COVID-19. *Revista Tempos E Espaços Em Educação*, 14(33), e16569. <https://doi.org/10.20952/revtee.v14i33.16569>. (*Web of Science*).

30. Poltavaska, O., Lashchyk, I., Nikitchina, T., Smolinska, N., & Borutska, Y. (2023). State legal regulation of the hotel and restaurant complex in the system of development of the national economy: Regulación jurídica estatal del complejo hotelero y restaurantero en el sistema de desarrollo de la economía nacional. *Cuestiones Políticas*, 41(78), 38–49. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.02>. (*Web of Science*).

31. Sylkin, O., Krupa, O., Borutska, Y., Todoshchuk, A., Zhurba, I. (2023). Exploring the impact of international tourism on regional sustainable development: A methodological approach for enhancing effectiveness. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 18, No. 7, pp. 2089–2096. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180711>. (*Scopus*).

Нормативно-правові акти

1. Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1043-22#Text> (дата звернення: 24.08.2023).

2. Про туризм : Закон України. Редакція від 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.08.2023).

3. Про природно-заповідний фонд України : Закон України. Редакція від 08.08.2021. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-12/page> (дата звернення: 24.08.2023).

4. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України. Редакція від 01.01.2021. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 18.08.2023).

5. Про культуру : Закон України. Редакція від 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення: 23.08.2023).

6. Про охорону культурної спадщини : Закон України. Редакція від 25.01.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (дата звернення: 20.08.2023).

7. Про утворення Ради туристичних міст і регіонів : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0204731-16> (дата звернення: 18.07.2023).

8. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF#n8> (дата звернення: 14.08.2023).

9. Про сільський та сільський зелений туризм : Проект Закону України. Редакція від 04.11.2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-silskiy-ta-silskiy-zeleniy-turizm> (дата звернення: 17.08.2023).

10. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80> (дата звернення: 20.08.2023).

Інформаційні ресурси

1. Всесвітня туристична організація. URL: <https://www.unwto.org> (дата звернення: 16.08.2023).

2. Всесвітня рада з питань подорожей і туризму. URL: <https://wttc.org> (дата звернення: 10.08.2023).

3. Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2023).

4. Національна туристична організація України. URL: <https://www.ntoukraine.org> (дата звернення: 15.08.2023).

5. Українська асоціація активного та екологічного туризму. URL: <http://www.uaeta.net> (дата звернення: 17.08.2023).

Силабус навчальної дисципліни «Екскурсійна та туристично-рекреаційна діяльність» розглянуто та схвалено на засіданні кафедри туризму
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувачка кафедри туризму

Оксана КРУПА

Викладачка

Юлія БОРУЦЬКА